

REFORMA INSTITUCIONALE NË
SHQIPËRI

Filloreta Kodra
Drejtoreshë e Departamentit të Administratës
Publike, Këshilli i Ministrave

1.HYRJJE

Të nderuar zonja e zotërinj,

E ndjej veten të nderuar të marr pjesë në këtë takim jubilar për marrëdhëniet ndërmjet Shqipërisë me dy nga institucionet ndërkombëtare që kanë ndjekur e mbështetur në mënyrë aktive zhvillimin e vendit tonë në këta 10 vjet.

Unë bëj pjesë në atë kategori fatlume të punonjësve të administratës shqiptare, që i kam ndjekur hapat që ka bërë vendi ynë drejt demokracisë, duke marrë pjesë në këto zhvillime dhe sot kam nderin të parashtoj para jush hapat më të fundit që ka ndërmarrë Qeveria Shqiptare, për një zhvillim të qëndrueshëm institucional e për krijimin e kapaciteteve administrative, që të jenë në gjendje të përgatisin, të koordinojnë e të ndjekin procesin e integritit european, të zbatojnë *'acquis communautaire'* e të

bashkëpunojnë në mënyrë efektive e të vazhdueshme sipas rregullave të Bashkimit Europian.

Raporti i Komisionit Europian i qershorit 2000 vëren se “ Komisioni beson që perspektiva e hapjes së negociatave për marrëveshjen e stabilizimit dhe të asocimit, është mënyra më e mirë për të kapur momentin e reformave politike e ekonomike dhe për të nxitur Shqipërinë të vazhdojë influencën e saj konstruktive e moderuese në rajon” dhe në 29 nëntor të vitit 2001, Presidenti i Bashkimit Europian z. Romano Prodi deklaroi se marrëveshja për hapjen e negociatave parashikohet të nënshkruhet brenda dhjetorit të vitit 2001, për të filluar procesin e negociimit në mars 2002.

Këto konstatime e deklarata tregojnë se Shqipëria, sidomos vitet e fundit, ka bërë hapa të dukshëm përpara në drejtimet kryesore të zhvillimit të vendit, një nga të cilët është reforma institucionale.

Zhvillimet e 10 viteve të fundit kanë treguar se, pavarësisht nga dëshirat, procesi i transformimit në një vend europian me ligjet, rregullat, parimet dhe funksionimin, është një proces i gjatë, i vazhdueshëm ku administrata luan një rol të rëndësishëm, në kuptimin e krijimit dhe të forcimit të kapaciteteve, të cilat të jenë në gjendje të drejtojnë dhe të përshtasin vazhdimisht këtë proces.

Krijimi dhe forcimi i kapaciteteve administrative, të afta për të udhëhequr e për të drejtuar procesin e asocimit, e bën këtë zhvillim të qëndrueshëm dhe të pakthyeshëm.

Megjithëse duket sikur nuk ka një lidhje të drejtpërdrejtë ndërmjet procesit të asocimit dhe forcimit të kapaciteteve administrative, lidhja është reale. Shqipëria duhet të ketë një administratë, që të jetë në gjendje të zbatojë politikën dhe legjislativën europianë si dhe të negociojë me Bashkimin Europian për këto çështje.

Prej 10 vjetësh zhvillimi i politikave sektoriale është bërë në mënyrë *ad hoc*, të shkëputura dhe kryesisht të drejtuara sipas orientimeve të donatorëve. Kjo ka ardhur si rezultat i mungesës së një strategjie tërësore afatmesme e afatgjatë të zhvillimit të vendit, por edhe i mungesës së kapaciteteve brenda administratës shqiptare, për të parashikuar e drejtuar zhvillimin e vendit, si në sektorë të veçantë ashtu edhe në tërësi .

2. DONATORËT

Një ndihmesë të rëndësishme në zhvillimin e reformës institucionale në Shqipëri kanë dhënë donatorët e huaj. Por, duhet

pranuar se në fillimet e zhvillimit të reformave në Shqipëri edhe nga donatorët ju kushtua pak rëndësi rolit drejtues që shteti dhe institucionet, në përgjithësi, kanë në zhvillimin e reformave të një vendi të caktuar. Kjo, si pasojë edhe e mendësisë që shteti, duke qenë i gjithëpushtetshëm në të kaluarën, do të luante të njëjtin rol ose të paktën do të vazhdonte të ndikonte fuqishëm në zhvillimet e vendit.

Mbas rrëzimit të skemave piramidale, në vitin 1997, u bë e qartë që, pa hartimin dhe zbatimin e një reforme rrënjësore institucionale dhe të shërbimit publik në tërësi, zhvillimi, në tërësi nuk mund të konsiderohej i sigurt dhe nuk mund të bëhej asnjë hap përpara në zhvillimin e qëndrueshëm të reformave sektoriale.

Realiteti i vendit tonë, me shkatërrimin total të institucioneve, nxori si prioritet ridimensionimin e rolit të shtetit dhe funksionimin e administratës e institucioneve mbi bazën e ligjit, për të bërë të mundur zhvillimin harmonik, të drejtuar e me perspektivë të vendit.

Këto zhvillime ridimensionuan edhe mbështetjen me prioritet të donatorëve për forcimin institucional dhe për zhvillimin e kapaciteteve vendase, për të bërë të mundur, jo vetëm nxitjen e zhvillimit të reformave në të gjitha fushat, por për ta bërë këtë zhvillim të qëndrueshëm, të vazhdueshëm e afatgjatë.

Në këtë drejtim një mbështetje të konsiderueshme kanë dhënë Banka Botërore e Fondi Monetar Ndërkombër për sigurimin dhe ruajtjen e ekuilibrave makroekonomikë, por edhe Bashkimi Europian për adoptimin, për zbatimin e zhvillimin e legjislacionit, të parimeve e standardeve europiane në zhvillimin e vendit. Megjithatë, ka akoma shumë punë për të bërë derisa administrata shqiptare të ketë krijuar plotësisht kapacitetet e veta për të përshtatur e për të zbatuar gjithë legjislacionin komunitar. Mbështetja e donatorëve do të vazhdojë të jetë e nevojshme si për ristrukturimin e institucioneve e ruajtjen e stabilitetit makroekonomik, ashtu edhe për vijueshmërinë e reformave e përafrimin e legjislacionit me atë europian, për të krijuar realisht një hapësirë administrative europiane.

3. REFORMA INSTITUCIONALE DHE E ADMINISTRATËS PUBLIKE

Reforma institucionale në Shqipëri ka synim:

- vendosjen e plotë të demokracisë dhe sundimin e ligjit;
- lehtësimin e procesit të transformimit ekonomik e shoqëror drejt ekonomisë së tregut;
- afrimin e Shqipërisë me parimet dhe standardet e Bashkimit Europian për një integrim gradual në strukturat e tij në kuadrin e Procesit të Stabilizimit dhe Asociimit. Perspektiva e anëtarësimit në Bashkimin Europian ka qenë një faktor nxitës për zhvillimin e kësaj reforme.

Reforma institucionale në Shqipëri është karakterizuar nga hartimi i kuadrit ligjor, nga ngritja dhe funksionimi i institucioneve të nevojshme për administrimin e procesit, nga monitorimi i zbatimit të programeve dhe rezultateve të arritura si dhe transparencja e hapja ndaj publikut e prioritetëve dhe e rradhës së zbatimit të tyre sipas rëndësisë e nevojave të vendit. Në janar të vitit 1999 u krijua bordi ndërministror për udhëheqjen e procesit të reformës institucionale dhe administratës publike, si dhe për koordinimin e ndjekjen në vazhdimësi të këtij procesi. Ky bord hartoi e propozoi “Strategjinë e reformës institucionale dhe administratës publike” dhe në korrik të vitit 1999, Këshilli i Ministrave e miratoi. Kjo strategji synon angazhimin publik të qeverisë në ndjekjen në mënyrë të vazhdueshme të gjithë programit të reformës dhe sigurimin që gjithë kapacitetet institucionale të jenë të angazhuara të vazhdojnë zbatimin e këtij procesi, në shërbim të përmirësimit të qeverisjes përmes forcimit të institucioneve. Strategjia përcaktoi objektivat, parimet e zbatimit si dhe saktësoi prioritetet në punën e qeverisë.

Principet bazë që ndihmojnë qeverinë të jetë publikisht e përgjegjshme për progresin e reformës dhe që ndihmojnë për rigjenerimin e vazhdueshëm të qeverisë janë: transparencja, përfshirja aktive e shoqërisë civile dhe mbështetja në rezultate konkrete.

3.1 OBJEKTIVAT KRYESORË TË STRATEGJISË JANË:

3.1.1. Krijimi i shtetit ligjor e demokracisë

Procesi i krijimit të kapaciteteve institucionale është natyrisht një proces i gjatë që do të vazhdojë disa vjet. Gjatë kësaj kohe, qeveria ka ndërmarrë veprime, pasojat e të cilave nuk do të jenë të menjëhershme, por do të jenë esenciale me qëllim që të vendosin bazat për përmirësime të qëndrueshme në qeverisje. Në këtë kuadër, mund të përmendim si parësor miratimin e Kushtetutës.

3.1.2. Nxitja e dialogut politik të fokusuar mbi objektivat e

politikave brenda vendit

Stabilizimi i raporteve demokratike në shoqërinë shqiptare është një domosdoshmëri për zgjidhjen përfundimtare të krizës. Masat për realizimin e këtij synimi ishin heqja dorë nga platformat dhe nga praktikat për arritjen e synimeve politike me dhunë, respektimi real i të drejtave të partive parlamentare duke i ftuar ato t'i ushtrojnë këto të drejta brenda rregullave të lojës demokratike. Nxitja e dialogut politik në nivel institucional është nxitja e funksionimit kolegjal të institucioneve si Kontrolli i Lartë të Shtetit apo institucione, që sapo kanë filluar veprimtarinë e tyre si Komisioni i Shërbimit Civil dhe Avokati i Popullit.

3.1.3. Stabilizimi i vendit- politikisht, ekonomikisht dhe nga ana shoqërore

Gjatë këtyre tre viteve të fundit qeveria ka ndërmarrë procesin e vlerësimit të rolit të shtetit, që në fakt është vlerësim i përgjegjësive sipas llojit: politikëbërje, hartim i kuadrit ligjor, mbikëqyrje, zbatim, shërbime të nevojshme, sipas sektorëve, nënsektorëve dhe përcaktimin e llojit të rregullimeve institucionale, që do të përshtaten më mirë për realizimin e këtyre përgjegjësive sipas kushteve ekonomike e sociale të vendit. Vendimet që do të merren pas këtij vlerësimi, do të përmbledhin masat për privatizimin e disa shërbimeve dhe, gjithashtu, përfshirjen e sektorit privat. Rishikimi i funksioneve të qeverisë, do të konsistojë në atë që të merren në konsideratë funksionet, të cilat mund të integrohen në ekonominë e tregut si dhe ato funksione, të cilat nuk ka arsye të kryhen nga sektori publik. Në Këshillin e Ministrave dhe në ministritë ndihet qartë nevoja e vendosjes së një kontrolli menaxherial, të mbështetur mbi kritere profesionale për të realizuar programet qeveritare. Ky proces ka filluar me rishikimin e funksioneve të Këshillit të Ministrave dhe vazhdon me ministritë e institucionet qendrore.

3.2 PARIMET DREJTUESE TË PROCESIT TË REFORMËS

Qeveria është e angazhuar të vazhdojë dhe të thellojë procesin e nisur të reformave institucionale dhe në administratën publike, mbështetur në konceptin e mirëkuptimit dhe të bashkëpunimit mbarëshqiptar, pavarësisht nga rezultatet e arritura në realizimin e objektivit të dytë të strategjisë së reformës institucionale, në përmirësimin e dialogut politik. Ky synim do të arrihet duke vazhduar thellimin e reformave të nisura për stabilizimin e vendit, për krijimin dhe funksionimin e shtetit ligjor, për rritjen e

përgjegjësisë ndaj institucioneve, rritjen e përgjegjësisë dhe të aftësive profesionale si dhe për trajtimin e barabartë e në mënyrë transparente të të gjitha strukturave e qytetarëve.

3.3 ELEMENTET E PROCESIT TË REFORMËS:

- Përmirësimi i organizimit të punës së qeverisë.

Një qeverisje efektive kërkon ekzistencën e institucioneve të afta si në hartimin e zbatimin e politikave, ashtu edhe në ngjalljen e ndjenjës së besimit në legjitimitetin e këtyre institucioneve dhe në politikat që ata hartojnë. Në këtë kuadër, një rol të rëndësishëm ka patur angazhimi i qeverisë në përsheptimin e ngritjes së institucioneve dhe në përmirësimin e funksionimit të vetë Këshillit të Ministrave duke punuar në drejtim të qartësisë të objektivave dhe funksioneve, përmirësimin të strukturave organizative dhe procesit të punës së aparatit të Këshillit të Ministrave e qeverisë, përmirësimin të koordinimit dhe forcimin e kapaciteteve koordinuese, vendosjes së një kontrolli të qartë menaxherial mbi kritere profesionale për realizimin e programit të qeverisë, duke ndarë funksionet menaxheriale nga ato politike, e funksionet administrative nga ato të specialistëve.

- Forcimi i kapaciteteve për hartimin e legjislacionit.

Është një proces i gjatë që përmban në vetvete si rishikimin e legjislacionit ekzistues për përshtatjen e tij me parimet dhe normat e Kushtetutës, ashtu edhe përmirësimin e cilësisë së legjislacionit. Kjo do të thotë, përmirësimi i kapaciteteve të politikave në drejtim të koordinimit, bërjen e procesit të hartimit të politikave më të kontestueshëm, duke përfshirë në të institucionet e pavarura e shoqërinë civile si dhe rritje e transparencës së veprimtarisë së qeverisë përmes informimit të publikut nga zyra e botimeve të akteve zyrtare, e ngritur në varësi të Ministrisë së Drejtësisë.

- Administrimi i financave publike.

Përmes rritjes së përgjegjësisë dhe përgjegjshmërisë së autoriteteve qendrore e qytetarëve duke përmirësuar procesin e përgatitjes së buxhetit, forcimin e zbatimit të buxhetit dhe përmirësimin e cilësisë së raportimeve financiare si dhe forcimin e procesit të auditimit të jashtëm e ngritjen e kontrollit të brendshëm financiar për të luftuar elementet e korrupsionit.

- Përmirësimi i cilësisë së punës së Kontrollit të Lartë të Shtetit dhe rritja e bashkëpunimit me këtë organ të pavarur. Vendosja e marrëdhënieve produktive ndërmjet punës së Kontrollit të Shtetit, Kuvendit dhe Qeverisë, reformimi i sistemit doganor dhe rishikimi i

ligjit të prokurimit publik .

- Zhvillimi i funksioneve të mbikëqyrjes, hartimi i ligjit të procedurave administrative dhe puna e bërë për zbatimin e tij, krijimi dhe funksionimi i Avokatit të Popullit si institucion për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të personit dhe interesave të tij, nga shkeljet e mundshme të administratës shtetërore.

- Reformimi i shërbimit civil dhe administrimi i burimeve njerëzore. Hartimi, miratimi dhe zbatimi i ligjit "Statusi i nëpunësit civil", krijimi i një njësie qendrore të specializuar për administrimin e shërbimit civil.

Ngritja dhe funksionimi i Institutit të Trajnimit të Administratës Publike si një institucion publik i specializuar për trajnimin e kësaj administrate. Ngritja dhe funksionimi i Komisionit të Shërbimit Civil, si institucion i pavarur për monitorimin dhe për mbikëqyrjen e procesit të administrimit të burimeve njerëzore. Të gjitha këto masa i shërbejnë krijimit të një shërbimi civil profesionist të bazuar në meritat.

3.4. Reformimi i sistemit gjyqësor ka qenë dhe mbetet një problem i mprehtë dhe një nga preokupimet kryesore të qeverisë. Problemi kryesor për këtë sistem është "mbingopja" me kuadrin e nevojshëm ligjor dhe një kapacitet i dobët institucional për zbatimin e tij.

Synimi i qeverisë ka qenë dhe mbetet përmirësimi i funksionimit të shtetit ligjor duke përmirësuar funksionimin e pushtetit gjyqësor, përmirësimin e cilësisë së punës së juristëve, hartimin e ligjeve më të pranueshme nga sektori publik e privat dhe përmirësimi i cilësisë së kuadrit ligjor. Këto përmes:

përmirësimin të procedurave të Këshillit të Lartë të Drejtësisë;
rregullimit me ligj të praktikës gjyqësore;
përmirësimin të funksionimit të Shkollës së Magjistraturës për ngritjen profesionale të gjykatësve.

3.5. Reformimi i Policisë së Shtetit, kthimi i saj nga një forcë policore në një shërbim publik në mbrojtje të komunitetit dhe në funksion të ligjit, Ndarja e qartë e nivelit politik nga ai teknik në Ministrinë e Rendit e Policinë e Shtetit duke:

- përmirësuar legjislacionin e Policisë Shqiptare përmes reflektimit në të, të të gjitha konventave ndërkombëtare e europiane që kanë lidhje me detyrat e policisë;

- reformuar plotësisht sistemin arsimor policor;
- fuqizuar marrëdhëniet me publikun, duke i institucionalizuar ato përmes rritjes së besimit, solidaritetit e bashkëpunimit;
- institucionalizuar marrëdhëniet ndërpolicore si me strukturat e tjera shtetërore, me pushtetin vendor e me shoqërinë civile.

3.6. Decentralizimi i qeverisjes lokale përmes zbatimit të kartës europiane për autonominë lokale e përmirësimin e administrimit financiar lokal. Forcimi i kapaciteteve institucionale e njerëzore të njësisve të qeverisjes vendore për t'i bërë ballë kompetencave të reja në bazë të decentralizimit të pushtetit. Bërja sa më transparente e procedurave të marrjes së vendimeve në njësitë e qeverisjes vendore dhe forcimi i pjesëmarrjes së komunitetit në këtë vendimmarrje.

3.7. Zhvillimi i shoqërisë civile dhe pjesëmarrja e saj në hartimin e politikave të zhvillimit të vendit. Hartimi i strategjisë për zhvillimin e vendit dhe uljen e varfërisë, është një tregues konkret i pjesëmarrjes së shoqërisë civile. Institute të shoqërisë civile janë angazhuar, gjithashtu, në monitorimin e zbatimin e “Statusit të nëpunësit civil” duke bërë edhe sugjerime konkrete për përmirësimin e zbatimit të ligjit dhe procesit të reformës në tërësi.

3.8. Një element i rëndësishëm i reformës institucionale është detyrimi për të zbatuar ligjin. Forcimi i përgjegjësisë dhe i kapaciteteve institucionale është një sfidë e veçantë për vetë faktin, se një përgjegjësi e tillë dhe kapaciteti institucional është një kusht parësor për vetë zhvillimin e reformës. Në veçanti i është kushtuar kujdes përmirësimit të akteve ligjore e nënligjore në fusha të tilla si, financa, rendi dhe drejtësia, me përparësi luftën kundër korrupsionit, kontrabandës dhe krimit të organizuar.

Reforma institucionale e hartuar nga Qeveria Shqiptare është një reformë tërësore, që ka përfshirë të gjitha fushat dhe ku në këto dy vjet, ka patur zhvillime e progres, por ka akoma shumë probleme, zgjidhja e të cilave është vendimtare për zhvillimin e vetë reformës, por edhe për zhvillimin e vendit në përgjithësi.

Arritjet e realizuara në fushën e reformës institucionale, të ngadalta, por të qëndrueshme, kanë treguar se kur ka ekzistuar vullneti, ka patur edhe rezultate konkrete. Këto arritje kanë treguar,

gjithashtu, që rregullat e vendosur dhe të pranuar duhet të respektohen e të çohen deri në fund e jo të ndryshohen në mes të rrugës, sa herë që lojtarët ndryshojnë bindje apo pozicion. Kështu, mbështetja politike merr rëndësi vendimtare për zbatimin e reformave, por, gjithashtu, e rëndësishme është edhe arritja e një konsensusi të të gjitha forcave politike për mbështetjen e vazhdueshme të procesit të reformave. Ky dialog, që ka qenë edhe një nga objektivat e reformës, ka mbetur në nivelin e zhvillimeve të kohës kur kjo strategji u hartua.

Në mënyrë të përgjithshme, janë përcaktuar dhe kanë filluar të funksionojnë elementet më të rëndësishme të shtetit ligjor të një sistemi demokratik. Ngritja dhe funksionimi i një sistemi ligjor dhe me gjyqësor bashkëkohor, në përputhje me Kushtetutën dhe standardet përkatëse ndërkombëtare, përbën një nga çështjet më të rëndësishme për vendosjen dhe konsolidimin e shtetit të së drejtës në Shqipëri. Reforma ligjore dhe gjyqësore në Shqipëri vitet e fundit, e sidomos gjatë vitit 2000 e në vazhdim, ka njohur një progres të rëndësishëm.

Reformimi, përsosja ligjore me synim sigurimin e bazës ligjore për përmirësimin e veprimtarisë së administratës publike sipas parimit të shtetit të së drejtës dhe shërbimit ndaj publikut, është një drejtim tjetër i reformave institucionale në Shqipëri. Krijimi i një administrate profesionale është një çështje thelbësore për sigurimin dhe për vazhdimësinë e reformave në të gjitha fushat e tjera.

Tashmë është hartuar dhe ka filluar të zbatohet legjislacioni për shërbimin civil, që ka krijuar jo vetëm në kuadrin ligjor, por edhe në praktikë, bazën për zhvillimin e një administrate të qëndrueshme profesionale e të mbështetur në merita. Një rol të veçantë për krijimin e një administrate profesionale e të bazuar në meritat luan shkëputja e politikës nga administrimi i burimeve njerëzore, duke filluar që me ndryshimin e rolit të kryeministrit. Krijimi i një sistemi pranimit të mbështetur në meritat, trajnimi i nëpunësve civilë dhe ndarja e niveleve vendimmarrëse e administruese nga ato kontrolluese janë disa nga parimet themelore, që aktualisht po zbatohen e kanë filluar të japin rezultatet e tyre në administrimin e burimeve njerëzore. Ka filluar të zbatohet e të forcohet kontrolli i brendshëm dhe i jashtëm i administratës publike, duke përmirësuar procesin e balancimit të përgjegjësisë e detyrimeve. Është forcuar e përmirësuar puna e Departamentit të Administratës Publike, si njësi qendrore për administrimin e burimeve njerëzore. Janë ngritur dhe kanë filluar të funksionojnë institucionet që bëjnë të mundur mbikëqyrjen dhe monitorimin e procesit të reformave si

dhe transparencën ndaj publikut si Avokati i Popullit, Komisioni i Shërbimit Civil, Kodi i Procedurave Administrative etj..

Në procesin e zbatimit të ligjit janë arritur rezultate, por kanë lindur edhe probleme që duhen zgjidhur si, hartimi i politikave për të siguruar përputhshmërinë ndërmjet degëve e niveleve të ndryshme të qeverisjes, politikat financiare, për të bërë administratën publike më tërheqëse, zbatimi i etikës në punë dhe lufta për parandalimin e korrupsionit, e çështje teknike që lidhen me metodat e teknikat administrative.

Eksperiencia e vendeve, të cilat kanë kaluar në të njëjtën rrugë ka treguar se reformat efektive janë kushtëzuar nga disa faktorë si presioni i jashtëm; pakënaqësia e brendshme; një strategji për reformën; një mekanizëm për administrimin e saj; mbështetje dhe vlerësim i rezultateve.

Duke patur parasysh këtë eksperiencë, mund të themi që Shqipëria ka patur një nxitje e presion të fortë nga jashtë për të hartuar strategjinë e reformës institucionale. Kjo strategji pak është mbështetur brenda vendit, duke e kthyer zbatimin e saj në një sfidë të qeverisë për zhvillimin e vendit. Vështirësi ekzistojnë në administrimin e këtij procesi që në të vërtetë është administrimi i ndryshimeve të vazhdueshme organizative e institucionale. Miratimi i ligjeve është vetëm fillimi i procesit dhe këtë e kemi kuptuar në mënyrë të plotë ne, që punojmë çdo ditë për zbatimin e tyre. I rëndësishëm është vazhdimi i procesit dhe për këtë është i domosdoshëm hartimi i programeve e monitorimi i zbatimit të tyre. Si rezultat, suksesi i reformës institucionale, e në përgjithësi suksesi i reformave varet nga angazhimi atyre që janë ngarkuar për ta zbatuar atë, por edhe nga mbështetja e vazhdueshme politike e tyre.

4. MARRËDHËNIET RAJONALE E MË GJERË

Përcaktimi i prioriteteve dhe i mënyrës së zbatimit e monitorimit të progresit në të gjitha reformat është një çështje që i takon Qeverisë Shqiptare, por ky proces, duke qenë i drejtuar drejt një qëllimi , asocimi dhe së fundi anëtarësimi me Bashkimin Europian, është, gjithashtu, i kushtëzuar dhe i ndërvaruar nga procesi i zhvillimit rajonal e më gjerë. Sa më i qëndrueshëm e rrënjësor të jetë procesi i zhvillimit të reformave në rajon, aq më i qëndrueshëm dhe i pakthyeshëm është ky proces edhe për secilin vend në veçanti. Në këtë kuptim shkëmbimi i eksperiencës multi apo bilaterale ndihmon vendet e veçanta për të përfituar nga përvojat e

përparuara, për të zgjidhur çështjet me interes të përbashkët e për të krijuar kushte sa më të përshtatshme për integrim për secilin vend.

Reforma institucionale dhe zbatimi i standardeve europiane, i hap rrugën zhvillimit të një sistemi ekzekutiv, legjislativ e gjyqësor, sipas parimeve europiane, duke vënë bazat për krijimin dhe zgjerimin e një hapësire administrative europiane në nivel rajonal e duke lehtësuar në këtë mënyrë procesin e asociimit e të integritit.

Në këtë kuadër, ne besojmë që rruga më e mirë për afrimin me Europën dhe krijimi real i hapësirës administrative europiane është ajo e konsolidimit të sukseseve të arritura dhe e bashkëpunimit bilateral e rajonal në të gjitha fushat me interes të përbashkët, duke shndërruar në realitet aspiratën e popullit shqiptar për ta bërë Shqipërinë si gjithë Europa.